

Innovatiiviset julkiset hankinnat

Riikka Munne
riikka.munne@businessfinland.fi

Innovatiiviset julkiset hankinnat Suomessa

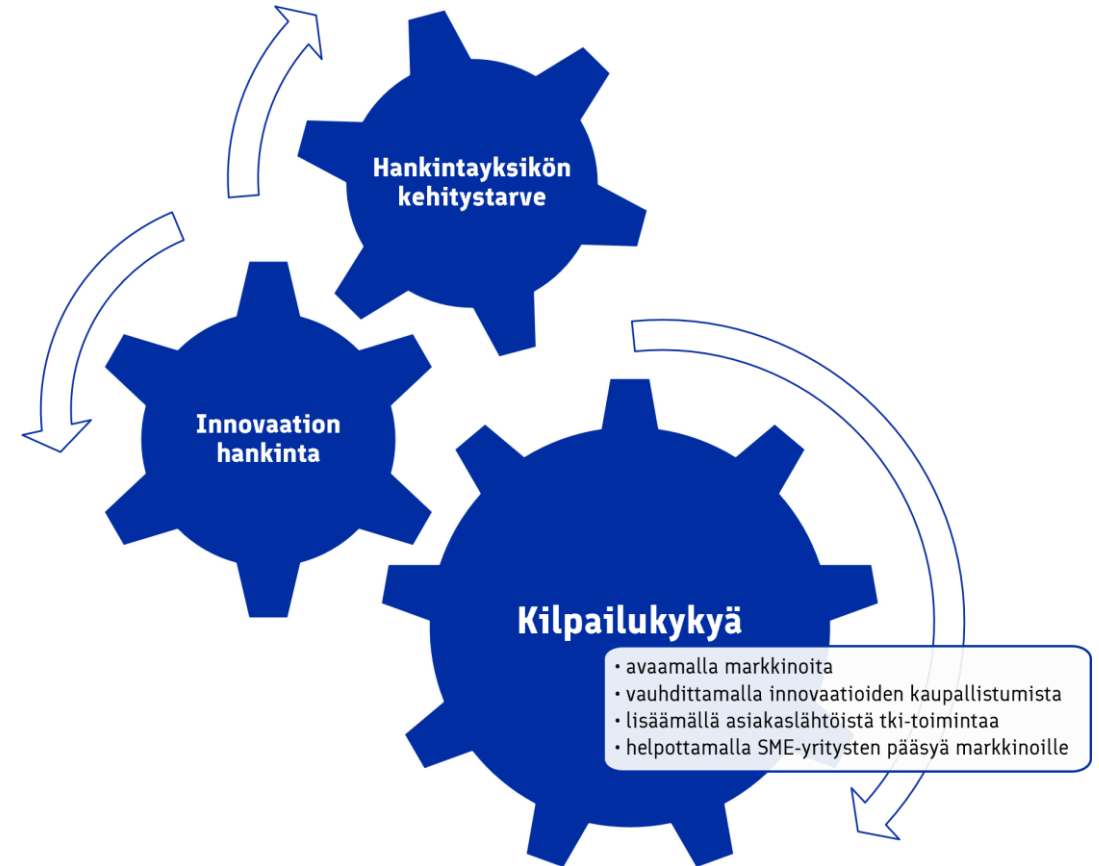
- Suomi profiloituu kansainvälisissä innovatiivisten julkisten hankintojen vertailuissa yhdeksi maailman parhaista, mutta kehitettävää on vielä paljon.
- Julkisten hankintojen markkinan houkuttelevuudessa on parantamisen varaa, tarjousten määrän mediaani kilpailutuksissa on 3, yleisin tarjousmäärä on vain 2 tarjousta.*
- **Julkisiin hankintoihin käytetään Suomessa vuosittain n. 47 mrd. €. Markkinaa avaavien innovatiivisten julkisten hankintojen lisäämisen potentiaali on merkittävä.**
- Julkisilla hankinnoilla voidaan edistää monia yhteiskunnallisia tavoitteita liittyen mm. innovaatioiden edistämiseen ja toimivien markkinoiden kehittämiseen.
- Hallitusohjelman julkisiin hankintoihin liittyvät keskeisimmät tavoitteet ovat:
 - kilpailun lisääminen
 - kustannustehokkuuden parantaminen
 - datan ja digitalisaation hyödyntäminen
 - osaamisen ja kumppanuuksien edistäminen (*Hankinta-Suomen tiivistelmä hallitusohjelman kirjauksista)

Selvityksiä julkisista hankinnoista Suomessa:

- Koiste, Siranko, Lemola (2023): Ratkaisut julkisten hankintojen pullonkauloihin: Tiekartta kohti taloudellista, sosiaalista ja ekologista kestävyttä edistäviä hankintoja sekä toimivia markkinoita
- Hankinta-Suomi (2023): Tarjoamisen haasteet julkisissa hankinnoissa
- Merisalo, Naumanen, Huovari, Eskola, Toivanen, Keskinen, Hajikhani, Oksanen, Rausmaa (2021): Julkiset hankinnat: Kokonaisvolyymi ja datan hyödyntäminen
- * Hiilamo, Jääskeläinen, Willka (2023): Kilpailu julkisissa hankinnoissa

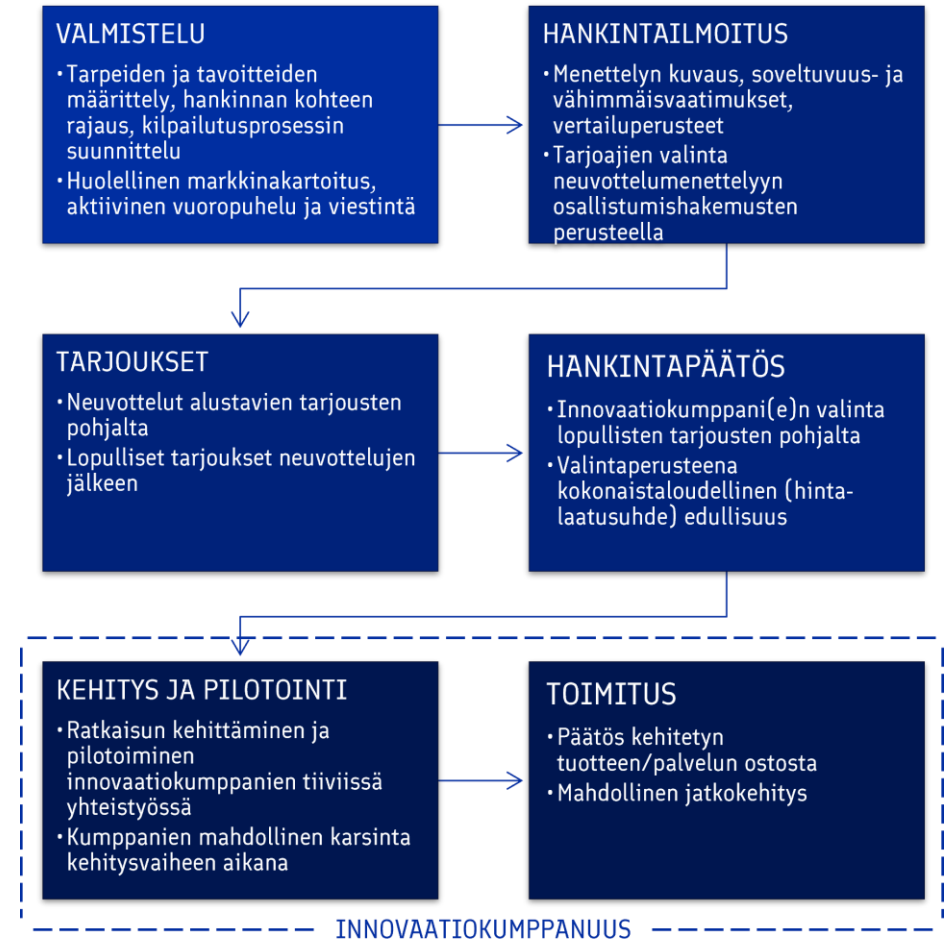
Innovatiivinen julkinen hankinta

- Hankintayksikön tavoitteena tuottaa parempia ja tehokkaampia palveluita, päästä strategian mukaisiin kestävyystavoitteisiin jne.
- Tarpeeseen ei löydy valmista ratkaisu markkinoilta → innovaation hankinta
 - Hankitaan uuden ratkaisun kehitystyö. Tehdään ostopäätös valmiista ratkaisusta, mikäli se vastaa asetettuihin tavoitteisiin.
- Innovatiivinen hankinta tukee kilpailukykyä:
 - markkinoita avaamalla
 - innovaatioiden kaupallistumista vauhdittamalla
 - lisäämällä asiakaslähtöistä tki-toimintaa
 - helpottamalla SME-yritysten pääsyä markkinoille

Innovaatiokumppanuusmenettely

- Innovatiivisen hankinnan onnistumiseksi tarvitaan rohkeutta ja osaamista uusien hankintamenettelyjen hyödyntämiseen.
- Huolellisesti valmisteltu menettely varmistaa sujuvan kilpailutuksen sekä hankintayksikölle että tarjoajille.
- Innovaatiokumppanuusmenettely mahdollistaa kehitystyön ja kehitetyn ratkaisun ostamisen yhdellä kilpailutuksella.
- ”Hankintayksikkö voi valita innovaatiokumppanuuden, jos hankintayksikön tarvetta ei voida täyttää hankkimalla markkinoilla jo saatavilla olevia tavanomaisia tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita.” (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 § 38)

Ks. Innovaatiokumppanuus - Kehitystyö osana julkista hankintaa, Tuomas Aho, Tekesin katsaus 339/2017

Innovatiivisten julkisten hankintojen rahoitus

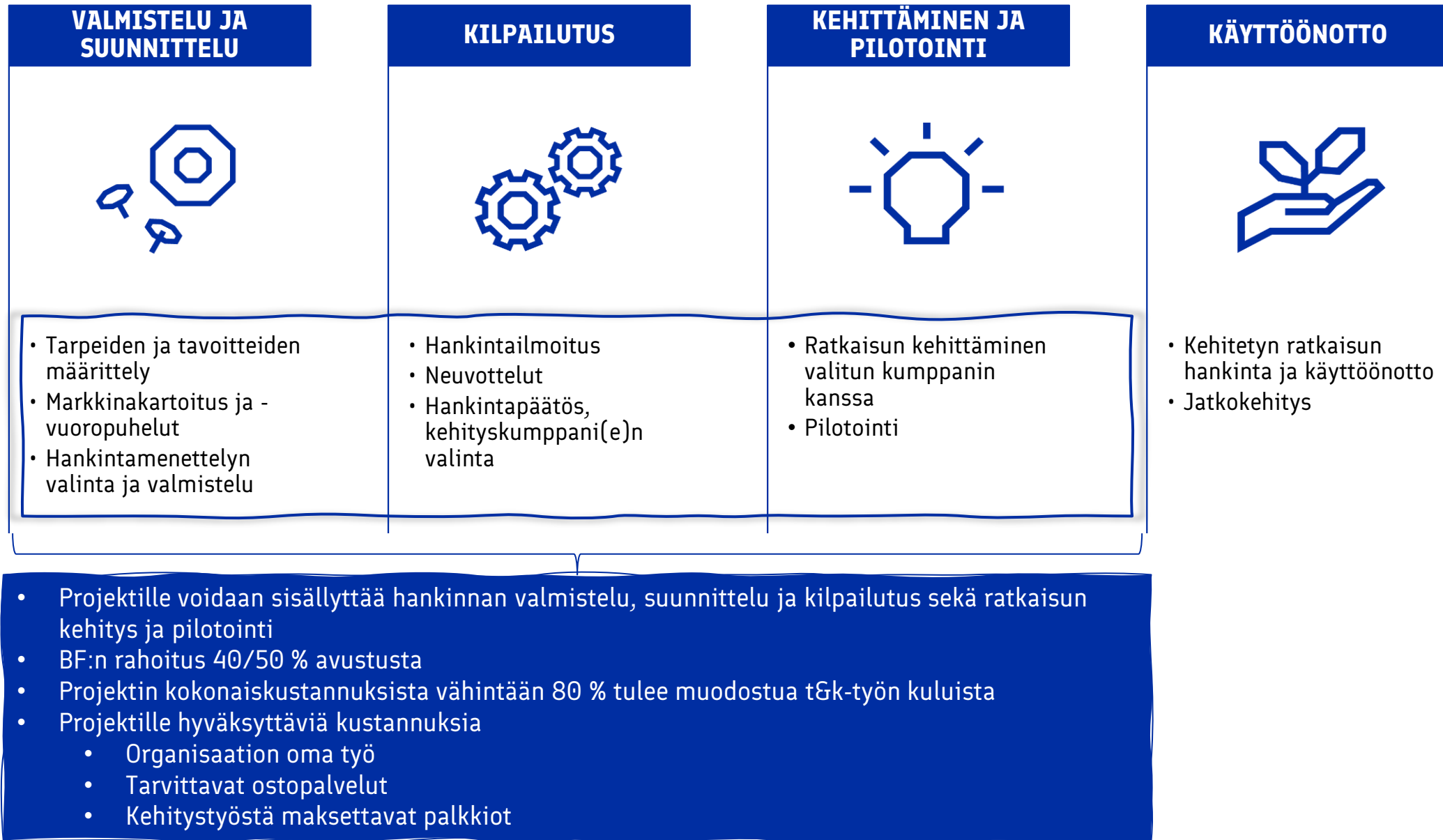

Kenelle?

- Julkisille hankintayksiköille, joilla on
 - motivaatiota, mahdollisuus ja tarve palvelujen ja toiminnan pitkäjänteiseen kehittämiseen ja uudistamiseen
 - halu kehittää hankintaosaamista ja tahto ja strateginen sitoutuminen laajamittaiseen hankintojen uudistamiseen
 - kyky ja resurssit toteuttaa innovatiivinen hankinta
 - resurssit kehitetyn ratkaisun käyttöönottoon

Milloin?

- Rahoitusta voi hakea sekä yksittäisen hankintayksikön että hankintarenkaan
 - yksittäiselle hankinnalle
 - usean hankinnan kokonaisuudelle
- Rahoitus soveltuu projekteihin, joissa
 - yhteistyö valittujen kumppanien kanssa on merkittävässä roolissa
 - hankinnan määrittely 1) jättää tilaa ja 2) kannustaa kehittämiseen
 - kehitettävä ratkaisu on vähintään kansallisesti uusi ja ratkaisulle on laajaa liiketoimintapotentiaalia

Esimerkkejä rahoitetuista projekteista

VAASAN KAUPUNKI - PYÖRÄTIET HIILINIELUIKSI

”Hankkeemme välittömänä tavoitteena on toteuttaa biohiilen käyttömahdollisuuksien esiselvitystyö päästöjä vähentävänä ja resurssiviisaana suunnitteluratkaisuna pyöräilyn laatukäytäväverkoston toteutuksessa.”

- Vaasan kaupungin pyöräilyallianssin kehittämisprojektin tähtäimenä on 50 kilometrin pyöräily- ja kävelybaanaverkoston rakentaminen.
 - IJH projektin tavoitteena on kehittää vähähiiliseen liikkumiseen ja pyöräilyyn liittyvien innovaatioiden syntymistä edistävä pyöräilyallianssin malli.
- Osana pyöräilyallianssin kehittämistä toteutettavassa erillisessä projektissa selvitetään, miten biohiili toimii hiilinieluna osana katualueiden rakenneratkaisuja.
 - Työ toteutetaan yhteistyössä allianssikumppaniksi valitun ryhmittymän, GRK:n ja Sitowisen kanssa.

SUOMEN METSÄKESKUS - UUSIA RATKAISUJA TARKASTUSTOIMINTAAN JA TUHOHAVAINNOINTIIN

- Suomen metsäkeskus on toteuttanut kaksi innovaatiokumppanuusmenettelyä hyödyntävää innovatiivista julkista hankintaa, joihin on myönnetty Business Finlandin rahoitus.
- Tarkastustoiminnan digitalisoinnin tavoitteena oli kehittää uusia ja tehokkaita ratkaisuja kattavan ja vaikuttavan metsä- ja laatutiedon tuottamiseksi. Tiedonkeruun lisäksi automatisoidaan myös kerätyn datan käsittely ja tulosten analysointi.
- Tuhohavainnointiin liittyvässä projektissa kehitetään satelliittidataan pohjautuva kansainvälisesti uusi metsätuhojen seurantamenetelmä, jonka avulla tuhoja ennaltaehkäisevät toimet voidaan käynnistää nopeasti.

[Katso tarkastustoiminnan digitalisoinnin hankintaa ja kehitettyä ratkaisua kuvaava esittelyvideo!](#)

”Oleellista on muistaa, että innovaatiokumppanuusmenettely tarkoittaa yhteistyötä. Uutta palvelua hankkiessa kannattaa antaa innovaatiokumppaneille mahdollisimman paljon tilaa ja vapautta kehittää tilaajan tarpeisiin vastaavaa menetelmää omia vahvuuksiaan hyödyntäen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että alustavien tarjouspyyntöjen ja neuvottelujen aikana kehittämisvaiheen suunnitelmaa ei kannata kahlita liian jäykäksi tilaajan omaan visioon perustuen.” Lauri Haataja, Suomen metsäkeskus

Kiitos!

Lisätietoa IJH rahoituksesta:

Business Finlandin nettisivut <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/tutkimus-ja-kehityusrahoitus/innovatiiviset-julkiset-hankinnat>

riikka.munne@businessfinland.fi

